

Міжнародний гуманітарний університет
Факультет лінгвістики та перекладу
Кафедра педагогіки і психології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПОЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Галузь знань	05 – Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	053 – Психологія
Назва освітньої програми	Психологія
Рівень вищої освіти	другий (магістерський) рівень

Розробники і викладачі	Контактний тел.	E-mail
доцент кафедри педагогіки та психології, кандидат психологічних наук Бедан Вікторія Борисівна	+38 0634037208	beviko@gmail.com

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Актуальність вивчення психологічних аспектів політичної діяльності зумовлена тим, що політична сфера суспільства, активність політичних суб'єктів нерозривно пов'язані із психологічними явищами і процесами. Програма навчальної дисципліни «**Психологічні аспекти політичної діяльності**» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 053 психологія. Дисципліна «**Психологічні аспекти політичної діяльності**» в систему підготовки психологів обумовлено необхідністю розширення знань стосовно питань суспільного буття, розуміння психологічного підґрунтя політичних явищ. Предметом вивчення даного курсу в цілому є психологічний аспект політичної діяльності як особливий вид людської діяльності, що має свою структуру, суб'єкта та спонукальні сили. Центральним елементом цієї структури виступає суб'єкт політичної діяльності: окремі індивіди (політики/виборці), малі та великі соціальні групи, а також стихійні маси. Програма дисципліни також передбачає вивчення психологічних

особливостей політичних процесів, формування політичної свідомості, феноменів політичного життя, які стають особливо актуальними в період посилення деструктивного впливу соціальних умов, що потребують від особистості формування навичок їх коригування для поліпшення умов життєдіяльності.

Метою дисципліни «**Психологічні аспекти політичної діяльності**» є формування адекватного уявлення здобувачів про теоретичні та практичні психологічні аспекти політики, знання про політичну культуру, типи політичних лідерів, психологію політичної діяльності. формування та розвиток у студентів системного психологічного мислення та комплексу спеціальних знань у галузі політичної психології.

Основні завдання дисципліни:

- Оволодіння та подальше вільне оперування професійною термінологією, використовуваною в даній сфері практичної діяльності.
- Вивчення теоретичних аспектів та теоретичних моделей психологічних явищ та процесів, що впливають на політичну свідомість і політичну самосвідомість людини.
- Оволодіння основними техніками та процедурами в галузі політичної психології.
- Вивчення взаємозв'язку політичних процесів та людського несвідомого.
- Вивчення психологічних явищ та процесів, що викликають та супроводжують політичні кампанії.
- Формування уявлень про політичні технології
- Формування у студентів навичок аналізу змісту та складових впливу політичних кампаній.
- Формування у студентів вміння та навичок політичного консультування.
- Проводити науково-дослідну роботу з питань політичної психології.

Передумови для вивчення дисципліни. «**Психологічні аспекти політичної діяльності**» є складовою частиною дисциплін психологічного циклу практичного блоку. Її вивчення передбачає підвищення професійної компетентності практичних психологів та сприяє ефективній самореалізації їх, як фахівців.

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У процесі реалізації програми дисципліни «**Психологічні аспекти політичної діяльності**» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність

Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає застосування теорій та методів психологічної науки, проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК11. Здатність здійснення психологічного аналізу критичних ситуацій.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та практики.

СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну, психокорекційну) з використанням науково верифікованих методів та технік.

СК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.

СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

Навчальна дисципліна «**Психологічні аспекти політичної діяльності**» забезпечує досягнення програмних результатів навчання (ПРН), передбачених освітньою програмою:

ПРН1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПРН4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПРН8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.

ПРН9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПРН15. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

знати:

- професійну термінологію, що існує в сфері політичної психології;
- основну проблематику, завдання, головні напрями досліджень у галузі політичної психології;
- історію становлення політичної психології;
- концепції та теорії західних і вітчизняних дослідників, що найбільше вплинули на розвиток політико-психологічної думки, теорії політичного впливу;
- специфіку суспільно-владних відносин на індивідуальному, груповому та інституціональному рівнях;
- особливості особистості політичного лідера;
- психологічні складові політичних подій;
- особливості проведення політичних кампаній.

вміти:

- вибирати джерела та канали інформації, систематизувати та обробляти інформацію;
- виділяти і оцінювати соціальні, політичні, культурні, вихідні складові соціально-психологічних явищ;
- розробляти та надавати рекомендації щодо організації та проведення пропагандистських, рекламних PR-акцій на замовлення політичних та громадських організацій;
- визначати особливості сучасного соціально-політичного розвитку українського суспільства та його перспективу на основі аналізу результатів самоспостережень;

- встановлювати політичні переконання учасників спільної діяльності спираючись на аналіз ознаки конкретної ідеології та результатів власного спостереження;
- визначати тип політичної партії та її ідеологічну орієнтацію

3. ОБСЯГ ТА ОЗНАКИ КУРСУ

Загалом		Вид заняття (денне відділення / заочне відділення)			Ознаки курсу		
ЄКТС	годин	Лекційні заняття	Практичні заняття	Самостійна робота	Курс, (рік навчання)	Семестр	Обов'язкова / вибіркова
4	120	14/6	28/6	78/108	2	3	Вибіркова

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		лекц.	практ	сам. роб.		лекц.	практ	сам. роб.
Тема 1. Психологічні аспекти політичної діяльності як предмет політичної науки та навчальна дисципліна	10	2	4	4	10	2	2	6
Тема 2. Історія становлення політико-психологічних досліджень.	10	2	4	4	10	-	-	10
Тема 3. Політика як психологічне явище.	20	2	4	14	20	-	-	20
Тема 4. Політична свідомість.	20	2	4	14	20	-	-	20
Тема 5. Людина і політика. Політична психологія особистості.	20	2	4	14	20	2	2	16
Тема 6. Психологія груп у політиці. Стихійна масова поведінка у політиці.	20	2	4	14	20	-	-	20
Тема 7. Психологічні аспекти політичної комунікації та маніпулятивного психологічного впливу у політиці.	20	2	4	14	20	2	2	16
Усього годин	120	14	28	78	120	6	6	108

ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ - ЗАЛІК

5. ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ / ОБЛАДНАННЯ

Здобувачі вищої освіти отримують теми та питання курсу, основну і додаткову літературу, рекомендації, завдання та оцінки за їх виконання як традиційним шляхом, так і з використанням університетської платформи он-лайн навчання на базі Moodle. Окрім того,

практичні навички у пошуку та аналізі інформації за курсом, з оформлення індивідуальних завдань, тощо, студенти отримують, користуючись університетськими комп'ютерними класами та бібліотекою.

6. ПИТАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Психологічні аспекти політичної діяльності як предмет політичної науки та навчальна дисципліна 1. Сутність та предмет політичної психології. 2. Проблематика та структура політичної психології. 3. Функції та основні завдання політичної психології. 4. Основні поняття і категорії політичної психології. 5. Характеристика методів політичної психології. 6. Становлення та основні етапи розвитку політичної психології 7. Психологічні особливості політичної орієнтації суб'єктів політичного процесу	4	2
2	Тема 2. Історія становлення політико-психологічних досліджень 1. Етапи становлення політичної психології/ 2. Зародження політико-психологічних ідей. 3. Політичні ідеї епохи відродження та просвітництва. 4. Політична психологія XIX століття. 5. Політична психологія XX століття 6. Сучасна політична психологія	4	
3	Тема 3. Політика як психологічне явище 1. Психологічні особливості політичних технологій. 2. Поняття «політичне рішення», класифікація політичних рішень. 3. Етапи процесу прийняття політичного рішення. 4. Психологія політичних конфліктів, джерела політичних конфліктів. 5. Способи запобігання політичному конфлікту. Способи розв'язання політичних конфліктів. 6. Маніпуляції в політиці, політичні міфи. 7. Політичне насильство: умови виникнення й основні види. 8. Психологічний аспект аналізу феномена політичного тероризму	4	

4	Тема 4. Політична свідомість. 1. Політична свідомість та самосвідомість 2. Колективне безсвідоме в політиці. 3. Політична культура та політичні установки і стереотипи. 4. Політична поведінка. 5. Психологія політичного мислення. 6. Політична активність. 7. Політична пасивність. 8. Політичне відчуження.	4	
5	Тема 5. Людина і політика. Політична психологія особистості. 1. Сутність політичної соціалізації особистості, її механізми. 2. Фактори та етапи процесу політичної соціалізації. 3. Основні функції і завдання політичної соціалізації особистості. 4. Політична ідентифікація особистості, основні завдання, типи і види процесів ідентифікації. 5. Проблема політичної ресоціалізації особистості. 6. Політична свідомість як психічний феномен. 7. Психологія політичного мислення, політична активність, політична пасивність.	4	2
6	Тема 6. Психологія груп у політиці. Стихійна масова поведінка у політиці 1. Малі групи як суб'єкт політичної дії. 2. Основні критерії формування малих груп в політиці. 3. Етапи формування малих груп у політиці. 4. Психологія великих груп в політиці. 5. Рівні розвитку спільності великих груп. 6. Психологія масових політичних настроїв. 7. Психологія масової свідомості і громадської думки. 8. Стихійні форми поведінки в політиці.	4	
7	Тема 7. Психологічні аспекти політичної комунікації та маніпулятивного психологічного впливу у політиці. 1. Психологія влади: генезис і основні види прояву. 2. Підходи до вивчення психологічних характеристик політичної влади, потреба у владі. 3. Основні характеристики та ознаки влади. 4. Класифікація джерел влади (за Д. Френчем, Б. Рейнвейном і Д. Картрайтом). 5. Рівні та психологічні ознаки легітимності влади, фактори, що знижують легітимність влади. 6. Політичні партії та їх види. 7. Психологія парламентського лобізму.	4	2
	Всього	28	6

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота здобувачів вищої освіти щодо вивчення дисципліни «Психологічні аспекти політичної діяльності» передбачає:

1. Знайомство з науковою та навчальною літературою відповідно зазначених у програмі тем.
2. Опрацювання лекційного матеріалу.
3. Підготовка до практичних занять.
4. Консультації з викладачем протягом семестру.
5. Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.
6. Підготовка та виконання індивідуальних завдань у вигляді есе, рефератів тощо.
7. Підготовка до підсумкового контролю.

Тематика та питання до самостійної підготовки та індивідуальних завдань

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	<p>Тема 1. Психологічні аспекти політичної діяльності як предмет політичної науки та навчальна дисципліна</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність та предмет політичної психології. 2. Проблематика та структура політичної психології. 3. Функції та основні завдання політичної психології. 4. Основні поняття і категорії політичної психології. 5. Характеристика методів політичної психології. 6. Становлення та основні етапи розвитку політичної психології. <p>Підготувати спільні проекти:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Методи політичної психології: загальна характеристика. 2. Опитування і контент-аналіз як методи політичної психології. 3. Тестова психодіагностика та її застосування в політичній психології. 	10	6
2	<p>Тема 2. Історія становлення політико-психологічних досліджень.</p> <p>Підготувати доповіді:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Внесок психоаналізу в розвиток політико-психологічних ідей. 2. «Лівий» і «правий» психоаналіз та його практичне застосування в часи Другої Світової війни. 3. Внесок теорії Юнга в розвиток політичної психології. 4. Т. Адорно і його концепція авторитарної особистості. 5. Сучасний період розвитку політичної психології. 6. Дослідження в галузі політичного лідерства і політичного тероризму. 7. Розвиток політичної психології в Україні. <p>Практичне завдання (виконати письмово у вигляді есе). Проаналізувати роботи</p> <ul style="list-style-type: none"> • З. Фрейд «Психологія мас і аналіз людського Я» як розвиток ідей Г. Лебона щодо психології натовпу і 	10	10

	<p>взаємин лідера і натовпу.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Робота З. Фрейда і В. Булліта «Томас Вудро Вільсон» як започаткування нового жанру в політичній психології – психологічне портретування. • Г. Ласуел і його робота «Психопатологія політиків». 		
3	<p>Тема 3. Політика як психологічне явище. Підготувати доповіді:</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Методи політико-психологічних досліджень. 3. Сфера практичного застосування політико-психологічних знань. 4. Становлення та основні етапи розвитку політичної психології. 5. Витоки політико-психологічних досліджень. 6. Франко-італійська психологія мас. 7. Німецька «психологія народів». 8. Австрійська психоаналітична традиція. 9. Політико-психологічна проблематика в інтелектуальній вітчизняній традиції початку ХХ ст. <p>Написати есе на тему: Феномен політичного насилля та його особливості у ХХ – ХХІ столітті. Політичний тероризм як неструктуроване індивідуальне політичне насилля.</p>	20	20
4	<p>Тема 4. Політична свідомість та культура Підготувати доповіді</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості формування політичної свідомості громадян. 2. Політична свідомість як психологічний феномен. 3. Маси і масова свідомість, їх взаємозв'язок і взаємозалежність. 4. Громадська думка: сутність, особливості формування та прояву. 5. Поняття “масова політична свідомість”, його витоки і обґрунтованість. 6. Проблема політичного менталітету. <p>Надати опис критеріїв виокремлення типів масової політичної свідомості:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) легітимність втручання влади у різні сфери життя особистості і суспільства; 2) ставлення мас до влади; 3) статус горизонтальних соціальних структур; 4) дозволи і заборони; 5) характер політичних ідеалів. <p>Скласти есе на тему: Політичне несвідоме та його вплив на масову політичну поведінку.</p>	20	20

5	<p>Тема 5. Людина і політика. Політична психологія особистості</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Існуючі політико-психологічні підходи до вивчення проблеми лідерства. 2. Функції політичного лідера. Співвідношення понять «лідер» і «вождь». 3. Моделі типології лідерства та типи політичних лідерів. 4. Рівні політичного лідерства в залежності від масштабів політичної діяльності. 5. Основні риси політичного лідера, його психологічні якості. 6. Психологічні аспекти формування і особливості функціонування політичної еліти. <p>Підготувати доповіді</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сім'я і школа як основні агенти політичної соціалізації. 2. Формування в процесі соціалізації уявлень про владу на основі влади батьків і вчителів. 3. Політичне мислення дітей і підлітків. Дослідження Ж.Піаже і Н. Колберга. 5. Вплив ідеологічних штампів на політичне мислення дитини. 5. Політична участь та позиція громадянина. <p>Підготувати дискусію на тему: «Проблема лідерства в сучасній Україні», «Особливості політичної еліти в сучасній Україні», «Важливі якості сучасного політичного лідера в Україні»</p>	20	16
6	<p>Тема 6. Психологія груп у політиці. Стихійна масова поведінка у політиці</p> <p>Великі неорганізовані групи в політичних процесах</p> <p>Підготувати презентації на тему:</p> <p>«Злочинний натовп» Сігеле.</p> <p>«Психологія натовпу» Г. Лебона і розвиток його ідей в концепції З.Фрейда.</p> <p>«Концепція колективного несвідомого К.Г.Юнга»</p> <p>Вивчення колективного несвідомого у сучасній українській політичній психології.</p> <p>Основні критерії формування малих груп в політиці: принципи компетентності, єдності поглядів, особистої відданості лідеру та ін.</p> <p>Групи – «команди» лідера. Основні варіанти «команд» в історії. Закон «трьох команд» лідера: статика і динаміка.</p> <p>«Парадокс лідера» і його варіанти.</p>	20	20
7	<p>Тема 7. Психологічні аспекти політичної комунікації та маніпулятивного психологічного впливу у політиці</p> <p>Підготувати дискусію Поняття «національна психологія» Національний характер, його риси.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психологічні методи впливу на аудиторію. 2. Основні психологічні аспекти категорії політичного впливу. 3. Соціально-психологічні механізми та методи політико-ідеологічного впливу. 4. Основні методи політичного впливу. 5. Поведінка натовпу. 	20	16

6. Психологічні закономірності використання психотехнологій у виборному процесі. 7. Види психотехнологій. 8. Політичний маркетинг. 9. Електоральна інженерія. 10. Етичні проблеми залучення психотехнологій. Написати есе Особливості політичної реклами. Комунікативні бар'єри в політичному спілкуванні. Психологічні засади використання засобів наочної агітації. Культура політичного спілкування, попередження і розв'язання політичних конфліктів.		
Всього	120	108

8. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Робоча програма навчальної дисципліни передбачає наступні види та методи контролю:

Види контролю	Складові оцінювання
поточний контроль , який здійснюється у ході: проведення практичних занять, виконання індивідуального завдання; проведення консультацій та відпрацювань.	50%
підсумковий контроль , який здійснюється у ході проведення заліку.	50%

Методи діагностики знань (контролю)	фронтальне опитування; наукова доповідь, реферати, усне повідомлення, індивідуальне опитування; тестовий контроль знань, робота у групах; ділова гра, розв'язання ситуаційних завдань, кейсів, практичних завдань, залік
--	--

Питання до заліку

1. Складові психологічного знання.
2. Форми відображення політики у психіці.
3. Зміст поняття “політична психологія”.
4. Предмет і методи політичної психології.
5. Основні напрями політичної психології.
6. Основні особливості політичної психології.
7. Політичні цінності, політичні потреби, політичні інтереси.
8. Відмінності між громадською та політичною думкою. Політичні міфи та політичні традиції.
9. Зв'язок політичної психології з іншими суспільними науками та галузями психології.
10. Особливості політичних орієнтацій громадян, їх зумовленість.

11. Чим зумовлюється вибір людиною життєвої позиції і якою є детермінація політичного вибору?
12. Політична участь: основні причини і мотиви.
13. Основні форми політичної участі людини в політичній життєдіяльності суспільства.
14. Відмінності між відкритим і закритим типами політичної поведінки.
15. Індивідуальний стиль політичної діяльності.
16. Основні типи політичної поведінки.
17. Політичний лідер. Особливості основних типів політичних лідерів.
18. Основні типи політичного лідерства.
19. Проблема лідерства в сучасній Україні.
20. Політична еліта, її функції.
21. Особливості політичної еліти в сучасній Україні.
22. Поняття та основні типи політичної культури.
23. Рівні політичної культури.
24. Основні функції політичної культури.
25. Особливості формування політичної свідомості громадян.
26. Політична свідомість як психологічний феномен.
27. Особливості політичного мислення.
28. Маси і масова свідомість, їх взаємозв'язок і взаємозалежність.
29. Громадська думка: сутність, особливості формування та прояву.
30. Влада, її визначення вітчизняними та зарубіжними спеціалістами.
31. Особливості типів та джерел влади.
32. Поняття “національна психологія”.
33. Національний характер, його риси.
34. Психолого-політичні особливості суспільства перехідного періоду.
35. Психологічні чинники політичної культури.
36. Демократичний потенціал політичної культури.
37. Культура політичного діалогу.
38. Психологічні особливості політичних процесів комунікації на масовому та міжособистісному рівнях.
39. Особливості політичної реклами.
40. Комунікативні бар'єри в політичному спілкуванні.
41. Роль психологічних чинників у веденні електоральних кампаній.
42. Психологічні засади використання засобів наочної агітації.
43. Психологічні засади усної взаємодії в умовах передвиборної кампанії.
44. Культура політичного спілкування, попередження і розв'язання політичних конфліктів.
45. Причини виникнення політичних конфліктів.
46. Психологічні умови попередження та розв'язання політичних конфліктів.
47. Функції політичних конфліктів.
48. Політичний конфлікт. Основні типи політичних конфліктів.

49. Політичні конфлікти і політична боротьба.
50. Політичні технології і політичний процес: сутність, особливості та взаємозалежність.
51. Основні концепції та характеристика політичної участі як обов'язкової передумови політичного процесу.
52. Чим зумовлюються політична поведінка і політична діяльність суб'єктів політичного процесу?
53. Якими мотивами керуються учасники політичного процесу?
54. Індивідуальні політичні технології та їх особливості.
55. Особливості використання загальних політичних технологій.
56. Механізм прийняття політичного рішення як однієї з поширених політичних технологій.
57. Особливості політичних технологій під час електоральних кампаній.
58. Політичне маніпулювання. Засоби політичних маніпуляцій.
59. Види політичних маніпуляцій.
60. Політичне насилля пряме і приховане. Чи можна морально виправдати політичне насилля?
61. Роль політичного маркетингу в підвищенні ефективності діяльності політичних лідерів.
62. Політичні конфлікти та основні причини їх виникнення.
63. Культура політичного діалогу.
64. Структура та основні завдання політичної психології.
65. Професійні якості політичного лідера.
66. Психологічні засади політичної влади.
67. Соціальні інститути влади та психологічні умови їх діяльності.
68. Специфіка політичного спілкування.
69. Консенсус і злагода: психологічні відмінності.
70. Комунікативний тип політичного лідера.
71. Психологічні проблеми підготовки політичних лідерів.
72. Психологічні особливості іміджмейкінга в політиці.
73. Особливості української політичної культури.
74. Гуманістичний і демократичний потенціал політичної культури.
75. Комунікативні бар'єри в політичному спілкуванні.
76. Стель, форма і особливості політичної промови.
77. Психологічні складові стратегій передвиборної кампанії.
78. Методи політичної психології.
79. Роль потреб у визначенні напрямів політичної діяльності.
80. Роль інтересів у політичній боротьбі.
81. Соціально-психологічні функції політичних організацій.
82. Суб'єкт-об'єктні відносини в політиці.
83. Психологічні особливості кадрової політики в політичній організації.
84. Психологія політичних еліт.
85. Особистісні риси політичного лідера.
86. Періодизація, формування та напрями діяльності української еліти.

87. Політична діяльність, її мотиви.
 88. Масова свідомість як вид соціальної свідомості.
 89. Психологічні аспекти поширення політичної інформації через ЗМІ.
 90. Класифікація політичних рішень.

**9. ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ФАХОВОГО ПЕРЕДВИЩОГО РІВНЯ ОСВІТИ
 З ПІДСУМКОВИМ КОНТРОЛЕМ У ФОРМІ ЕКЗАМЕНУ/ ЗАЛІКУ**

Денна форма навчання			
<i>Поточний контроль</i>			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи на семінарських (практичних) заняттях			
1.1. Підготовка до практичних занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних занять	25
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.2. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виносяться на самостійне вивчення	-//-	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ¹ , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	10
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота студента)			
1.3. Підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе)	10
1.4. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	-//-	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять або ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	5
Разом балів за поточний контроль			50
Підсумковий контроль екзамен / залік			50
Всього балів			100

Заочна форма навчання

¹ Індивідуально-консультативна робота викладача зі студентами

Поточний контроль			
Види самостійної роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи під час аудиторних занять			
1.1. Підготовка до аудиторних занять	Відповідно до розкладу	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час аудиторних занять	15
За виконання контрольних робіт (завдань)			
1.2. Підготовка контрольних робіт	-//-	Перевірка контрольних робіт (завдань)	15
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.3. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виноситься на самостійне вивчення	-//-	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ² , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	10
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота студента)			
2.1. Підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе) під час ІКР	5
2.3. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	-//-	Обговорення результатів проведеної роботи під час ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	5
Разом балів за поточний контроль			50
Підсумковий контроль залік			50
Всього балів підсумкової оцінки			100

10. КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ (для іспиту / заліку)

Рівень знань оцінюється:

- **«відмінно» / «зараховано» А - від 90 до 100 балів.** Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній

² Індивідуально-консультативна робота викладача зі студентами

роботі;

- **«добре» / «зараховано» В - від 82 до 89 балів.** Студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- **«добре» / «зараховано» С - від 74 до 81 балів.** Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, реферату та активність у науково-дослідній роботі;

- **«задовільно» / «зараховано» D - від 64 до 73 балів.** Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, рефератів (есе);

- **«задовільно» / «зараховано» E - від 60 до 63 балів.** Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має неповний конспект з завданнями до самостійної роботи.

- **«незадовільно з можливістю повторного складання» / «не зараховано» Fx – від 35 до 59 балів.** Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

- **«незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» / «не зараховано» F – від 0 до 34 балів.** Студент не володіє навчальним матеріалом.

ТАБЛИЦЯ ВІДПОВІДНОСТІ РЕЗУЛЬТАТІВ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗА РІЗНИМИ ШКАЛАМИ

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100 (10-12)	A	Відмінно	зараховано
82-89 (8-9)	B	Добре	
74-81(6-7)	C		
64-73 (5)	D	Задовільно	не зараховано
60-63 (4)	E		
35-59 (3)	Fx	незадовільно	
1-34 (2)	F		

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Баландьє Ж. Політична антропологія; [пер. з фр]. К.: Альтерпрес, 2002. 251 с.
2. Бойко О. Д. Політичне маніпулювання. К.: ЦУЛ, 2010. 432 с.
3. Варій М. Й. Політико-психологічні передвиборчі та виборчі технології: навч. метод. посібник. К.: Ельга; Ніка-Центр, 2003. 400 с.
4. Головатий М. Ф. Політична психологія: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. К.: МАУП, 2006. 400 с.

5. Козирєв М. П. Політична психологія: навч. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 648 с.

6. Лозинський О.М. Живі архетипи: Навч. матеріали з політ. психології: політ. установки, символізм у політиці. Львів. нац. ун-т ім. І.Франка. Л., 2005. 81 с

7. Мамонтова Е.В. Політичні інститути і процеси: конспект лекцій. Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2012. 90 с.

8. Пірен М. І. Основи політичної психології: Навчальний посібник. К.: Міленіум, 2003. – 418 с

9. Політична психологія: навч. посібник / за ред. С. О. Матвєєва. К.: ЦУЛ, 2003. 215 с.

Допоміжна:

1. Донченко О. Архетипи соціального життя і політика (Глибинні регулятиви психополітичного повсякдення): монографія / О. Донченко, Ю. Романенко. К.: Либідь, 2001. 334 с.

2. Класики політичної думки від Платона до Макса Вебера / пер. з нім. А. Лой; під заг. кер. А. Богачова, М. Бойченко, В. Кебуладзе. К.: Тандем, 2002. 584 с.

3. Лиллекер Д. Политическая коммуникация. Ключевые концепты. Пер. с англ. С. И. Остнек. Х.: Изд-во «Гуманитарный Центр», 2010. – 300 с.

4. Політична енциклопедія / редкол.: Ю. Левенець, Ю. Шаповал та ін. К.: Парламент. вид., 2011. 808 с.

5. Почепцов Г.Г. Информация и дезинформация. К.: Ника-Центр, Эльга, 2001. 256 с.

6. Політологія: підручник / В. Г. Антоненко, В. Д. Бабкін, О. В. Бабкіна, та ін.; за ред. О. В. Бабкіної, В. П. Горбатенка. 3-тє вид., переробл., допов. К.: Академія, 2013. 567 с.

Інформаційні ресурси

1. 1 Законодавство України – <https://rada.gov.ua/news/zak>

2. Наукова періодика України – <http://nbuv.gov.ua/taxonomy/term/334> –.

3. Електронні підручники онлайн «Педагогіка і психологія» – <http://chitalka.info/psy.html>.

4. Вісник психології і соціальної педагогіки – <http://psych.kiev.ua/nma-referats/flarefers/lang-1/referat-109/referatpart-4/index.html> –.

5. Пошукова система Google. — <http://www.google.com>.

6. Національна парламентська бібліотека України – nplu.kiev.ua

7. Національного інституту стратегічних досліджень <http://www.niss.gov.ua>

8. Українського центру економічних і політичних досліджень ім. А. Розумкова <http://www.uceps.com.ua>

9. Мережа аналітичних центрів України <http://www.intellect.org.ua>

10. Інституту глобальних стратегій <http://igls.com.ua>

11. Міжнародного центру перспективних досліджень <http://www.icps.kiev.ua>

12. Центру соціальних та маркетингових досліджень <http://www.socis.kiev.ua>

13. Українського центру політичного менеджменту (повнотекстові версії журналів «Політичний менеджмент», «Соціальна психологія», «Людина і політика», «Український соціум» <http://www.politik.org.ua>.